

RENAIXEMENT

REVISTA DE LA JOVENTUT NACIONALISTA DE CATALUNYA

Any VI

BARCELONA 3 d'octubre de 1915

N.º 252

El que manca al Socialisme

DE tant com s'ha parlat del fracàs del socialisme, encara no ha sigut explicat el perquè a l'esclatar la guerra europea el socialisme ha estat impotent per a evitar-la, per fer-la impossible, imposant als poders executius del món els principis pacifistes, més ben dit, de germanor humana, que són el seu element fonamental. Afirmem, per davant de tot, que el socialisme, aquella doctrina renovadora que transformarà el món, no ha fracassat; el que hi ha és que el socialisme, que fins ara ha commogut a les masses, per ésser un socialisme parcial, fragmentari, incomplet, careix de potentia espiritualitat per a guiar saviament els seus apòstols i adeptes.

Diguem-ho ben clar, i tot duna. Sense que nacionalisme i socialisme es fonguin en la ponderació natural que cal, per a constituir la simple, malgrat aparentment complexa, ideologia que guanya, i guanyarà cada cop més, la consciència individual i col·lectiva de l'humanitat, tant el socialisme com el nacionalisme estaran mancats d'eficacitat i de potencia per a determinar conseqüències socials. El socialisme alemany, gens nacionalista, socialisme només que per a l'individu, i no gens socialisme per a les col·lectivitats naturals, per a les nacions, al plantejar-se el problema de la guerra, no ha dubtat, s'ha decantat de part de l'Estat, i no res li ha dit l'acció antisocialista que ha realitzat, donant la seva riquesa i la seva força, a l'imperialisme *plutocràtic* i *militarista*, ço és, a les dues accions socials de modalitat i caràcter més oposats a la ideologia i acció socialistes. Jo dic, doncs, que el socialisme no ha pogut aturar la guerra perquè no és a l'ensem nacionalista; com el nacionalisme, per ell tot sol, no enderrocarà els estats mentre no posseeixi modalitat socialista; més ben dit, mentre no es fonguin en una ideologia única nacionalisme i socialisme, seguirà l'oligarquia imperialista dominant, governant, esclavitzant el món en els estats, i aquells perduraran indestructibles impedit violentment la llibertat dels pobles.

El triomf de la llibertat natural en tota l'extensió, així mateix natural, és l'únic procés social que durà tot senzillament al triomf de la ideologia nacionalista-socialista. La hipertrofia de poder, és sempre una funció antinatural, i és hipertrofia de poder tota l'acció que tant en el sentit econòmic, com en el nacionalista, realitzen els grans estats. A una societat individualista, en el sentit econòmic, per força s'hi desenrotlla tot naturalment el gran estat imperialista, que tot ell és supeditació de la societat a l'individu prepotent; que tot ell és hipertrofia de poder de tots ordres centralitzat en l'unificació dominant del governar. I pensi's que aquella constitució del poder dels estats, és la creadora i sostenidora de l'oligarquia, d'unes societats,

d'uns pobles damunt d'altres, i cal demanar als socialistes militants dels grans estats, als socialistes oposats al nacionalisme, als socialistes que troben natural la supeditació a ells d'altres pobles que així posseeixen una valú a de llibertat col·lectiva inferior als socialistes que apoien oligarquies col·lectives, quin socialisme és el seu, que defensa i lluita, juntament, pel manteniment de la vida plena i lliure d'una determinada valú a nacional, i no accepta, o resta indiferent, o combat altres nuclis nacionals que reivindiquen la llur existència plena i lliure al món.

Cal parlar clar. El socialisme és una doctrina d'aplicació general tant en sentit lliberador com només atenent-se a l'aplicació. No hi ha ni excepcions, ni preferències. El socialisme, en essència, és la reivindicació de totes les llibertats naturals, que són elements de la llibertat natural que essencialment és una, malgrat que al determinar-la en tots els seus aspectes, aparegui amb tantes varietats com modalitats té, la vida de l'home individu, i la vida de l'home social, més concretament la vida de l'home, car l'home és sempre individu element social, perquè l'home aïllat, fora de la vida social no existeix, és una abstracció violenta, que no ha de servir, ni pot servir com a fonament, en els temps nostres de cap mena de doctrina, que només poden fonamentar-se en fets concrets i vivents.

El socialisme s'ha d'entendre així, com la determinació d'una lliberació biològica integral, i no només com la reivindicació d'una acció parcial de la vida, com ho és l'economia individual i social. La mateixa ciència econòmica és una abstracció, un curull de lucubracions arbitràries, més o menys ben intencionades, tal com, ara per ara, informa a la sociologia; a copia de voler constituir-la com a ciència, se li ha llevat sentiment o s'ha evitat que se n'hi empeltés, i se l'ha anat constituint seca, emmotllada, inflexible, com producte d'accions d'enllà de la vida, com si fos possible que tot el que ix de l'home, de la vida de l'home, pogués no ésser biològic, mancat de sentiment, d'amor, com si en els nostres temps que la vida es deslliura i triomfa a totes les disciplines, fos seriós i no fos en essència delirant, que es determinés en disciplines laborades del tot enfora d'una acció determinadora de la vida. On seria, si fos possible, aqueixa laboració? Quines activitats actuarien? No hi ha persona que ho respongui. I si semblant absurditat, pogués tenir realitat, no seria pas per la ciència econòmica, tota ella vida, amor i dirigida a normalitzar l'existència de l'home i de la societat, tota ella adreçada a determinar amb plenitud de consciència el progressiu perfeccionament de l'individu i de la col·lectivitat, tota ella dirigida al perfeccionament i normal evolució de l'especie.

El socialisme és l'acció que normalitza la vida, tal com ho fa la higiene, i no'm costa res de dir, que és la higiene de l'especie, i que així com la higiene en general fa desaparèixer epidèmies i malalties i nombrosos defectes de la generació i ha de evitar cada cop més tota llei de degeneracions, originàries i accidentals, el socialisme, amb acció higiènica farà que del món desapareguin les degeneracions col·lectives, les psicopaties socials i les organitzacions monstruoses, com són els grans estats imperialistes, la riquesa individualista, l'esclavatge de les nacions, el militarisme, la plutocràcia, les iglesies oficials i totes les anormalitats socials que són obstacle a la disminució del dolor humà, que són, també, un impediment per a l'evolució o perfeccionament de l'especie.

Entengui's bé, però, que'm refereixo al socialisme integral, a la ideologia nacionalista-socialista, per tant. Al socialisme que aplicat només a l'individu, element de la societat, és el nacionalisme que té per objectiu l'home la a plenitud de la seva vida, i al nacionalisme que adreçat a les col·lectivitats que existeixen amb plenitud abasta-

ment diferenciada per a constituir elements col·lectius de l'especie, és el socialisme fent justícia i lliberant als pobles, a les nacions naturals.

Aquest socialisme integral, nacionalisme-socialisme, que és la ideologia que s'imposarà al món, hauria evitat la guerra d'ara, perquè com que no s'hauria trobat influit, com ara passa, pels prejudicis que a la consciència humana hi ha, de tantes centúries de vida col·lectiva desnaturalitzada i esclava, de vida donada al domini i a la tirania, el socialisme hauria exercit acció per la totalitat de la ideologia nacionalista-socialista, i la guerra hauria produït la revolució europea, la revolució pels drets dels pobles, tal com en el segle XVII i XVIII, hi hagué les revolucions pels drets dels homes.

No, no ha fracassat el socialisme: el que farà després de la guerra, serà completar la ideologia, i així la convertirà en acció de vera eficàcia per a renovar el món.

Els socialistes alemanys, austríacs i hongaresos són més socialistes obreristes que no pas socialistes amb ideologies capgiradores, normalitzadores, de la societat. Els altres grans estats pateixen del mateix mal. I és perquè senten l'opressió burgesa, l'opressió de la riquesa individualista, però no senten la tirania de la vida, i com no posseeixen exquisit, menys encara, normalitat, de sentiment, per a doldre's, planye's i protestar-ne, de l'opressió de la vida natural dels homes dels pobles oprimits, han formulat principis socialistes només econòmics, obreristes, i per no res han eixamplat la ideologia, pensant que si ells no tenen tiranitzada la llur vida d'homes perquè pertanyen a una organització social, estat, tirànica i opressora, homes hi ha que ademés de reivindicar com ells drets econòmics, llibertats individuals, han de lluitar per lliberacions d'esclavatges, dels que ells, els socialistes dels grans estats, hi tenen una gran part de culpa.

I si en alguns casos els socialistes dels Estats havien inclòs en els llurs programes accions lliberadores de determinats pobles, ha estat perquè l'opressió de tals nacionalitats ha constituït un problema de tota l'Europa, no per bondat, ni per justícia, sinó perquè les gelosies entre els Estats despòtics han fet que els que no han pogut tiranitzar tant com els altres, han acusat de cruels opressors als qui exercien la tirania; Europa se'n ha adonat per les venjances que entre ells realitzaven els lladres de pobles.

Els socialistes, però, han de tenir la justícia i el dolor humà, per qüestió previa; i han d'incloure en les reivindicacions lliberadores a tots els pobles, a totes les nacions naturals que no gaudeixen llibertat; no poden apoiar, directament ni indirectament, nous regiments de tirania, noves esclavitutacions de pobles, i han d'ésser contraris implacables dels Estats.

No hi han socialistes al món que no sien culpables en l'acció d'oprimir pobles, car la colonització és un mal barbre de tots els Estats, i els que no oprimeixen pobles a Europa, són tirans de pobles endarrerits en altres continents.

Perquè els socialistes encara no han desenrotllat integralment la ideologia, és perquè tota una munió d'injustícies, d'oppressions i de causa de greus dolors humans, són al món com la cosa més natural i lògica, i perquè ha esclatat la guerra gran que ha inundat, fins ofegar-los de dolor, a tots els esperits bons del món.

La fusió en una sola ideologia del nacionalisme i del socialisme, crearà la consciència vera de la humanitat, i començaràn a ésser efectives al món totes les lliberacions que ajudaran a l'organització de la humanitat nova que s'acosta.

D. MARTÍ I JULIÀ.

Esguards

ELS MIRACLES DE L'ENTUSIASME

ES l'entusiasme una de les més primitives virtuts creadores. Estimula tot el que de bo hi ha en un home, per a fer-ho fructificar generosament al servei d'una causa justa o d'un ideal enlairat.

Fa pocs dies, en assistir a una graciosa Festa de Tardor organitzada per un selecte Orfeó de la nostra ciutat, rebíem, dels miracles de l'entusiasme, una visió perfecta i corprenedora; car és verament resplendent d'una admirable perfectibilitat, la canalització que de l'entusiasme es fa en el sf d'aquestes entitats corals que realitzen una lloable tasca de cultura, infiltrada, normalment, d'una pura i intensa catalanitat. Les virtuts de l'entusiasme, per naturalesa més impulsives que raonades, indòmites i totes arborades de passió, reben, sotsmeses a la voluntaria disciplina d'un Orfeó, d'un nucli coral, una prudenta i savia acció educadora que les afina, les harmonitza — les socialitza, diríem, puix les acorda i les fa totes donades a la col·lectivitat — i les hi dona la consciència d'un deure espiritual i sonor: el d'assolir el perfecte acord de la cançó.

Hi ha un entusiasme primordial que dirigeix i regula tot aquest procés: és l'entusiasme del director, l'entusiasme del mestre. Hi ha en aquest entusiasme, fruit de premeditació i de constància, d'abnegació i de fidelitat a madurats propòsits, immenses reserves d'amor i d'altruisme que després vessades sobre la massa coral, primitivament aspra i inharmònica, la faràn devenir suau i plàstica. I tot això arriba a terme empès per un esforç de voluntat col·lectiva, que és, indubtablement, el més admirable de la gran acció de conjunt que es realitza.

Quan el mestre es disposa a dirigir una cançó nova, aquest esforç arriba al punt culminant de tensió. Les mirades, l'ansietat dels choristes convergeixen en ell, com si d'ell volguessin arrencar-ne el misteri ressonant d'aquella harmonia tot just pressentida; cada mirada d'ell, cada gest, cada paraula, inclouen un sentit ocult i conjurador d'aquell cant que frisa per esclatar i que en l'esperit de cada chorista té una interpretació pròpia i vacil·lanta, disposada a tota rectificació per tal de concertar-se amb la interpretació general que, positivament influïda per diverses aportacions individuals, senyalarà el mestre amb una tan sabia i justa mesura que tots s'hi sentiràn sotsmesos sense sentir-s'hi tiranitzats.

I quan després de repetits i incansables esforços la cançó esclata i la melodia s'eleva precisa, una en conjunt i diversa en cada veu alhora, vigorosa i subtil, una visible i pura satisfacció d'haver arribat a tan graciós acord aclareix els rostres, i mestre i cantaires es senten corlligats per un mateix sentiment de mutu agraïment i de comprensió espiritual perfecta que es va animant o llanguint seguint les ondulacions del cant, per a arribar al final fet joiosament cordialitat veritable. És aquell el moment que l'obra cultural i educadora es fa patenta en aquella transfusió d'esperits en la qual les virtuts de cada un es fan col·lectives.

Recordo que, una vegada, en una hermita de muntanya vaig oir-hi una cançó, tan ben sentida i afnada, que va sobtar-me el fet que aquella gent, que penosament i amb dificultat traduïen el llur pensar i el sentir del llur esperit, poguessin donar una tan delicada interpretació. I cada vegada que, per una acció d'acoblament, veig les virtuts individuals enriquides i elevades, no puc apartar del meu esperit el record d'aquella cançó delicada i vibranta,

MAIG.

La dignitat i la "qüestió" del Teatre Català

ELS nacionalistes deurien posar una forta dignitat i una més gran noblesa en l'actuació. Certes actituds, certes maneres d'obrar, que innegablement contenen una profunda mala fè, es desdiuen de la serietat que caracteritza l'ideal viu de Catalunya. Denoten tals actituds un endarreriment cap a l'Estat d'inconsciència, una visió defectuosa i gens serena de les activitats i dels fins que es compleixen dins de la Patria. Conseqüència d'això són els exaltaments injustificats, els elogis servils; conseqüència d'això és la marxa anormal dels nacionalistes que sovint tenen una posició del tot allunyada de la grandiositat, equanimitat i fortalesa corprenedora del Nacionalisme. Aquelles actituds inconscients, com les d'un impúber, allà on se mostren d'un mode clar i lamentable és quan es tracta del Teatre Català. Fa pena veure, perquè sembla un joc d'infants, o com es diu, més expressivament: de criatures. Fa pena, veure del mode desaforat com s'elogia un actor perquè ha tingut el caprici de fer unes funcions de Teatre Català; tots els qualificatius per ell, tot el lèxic — intercalat amb visques — va dedicat a la pensada, que hem anomenat caprici, generalment calculat; i darrera de l'esgargamellar-se, elogiant al primer, que amb bona voluntat o sense, posa quatre obres de català, ve la censura, a *aquell* perquè deserta del teatre, a *aquella* perquè va a Madrid, o estant a Barcelona s'atreveix a representar obres de teatre castellà, i segueixen les comparacions plenes d'enterniment encara que el menyspreu es converteixi en indigne panegíric perquè després — al cap d'uns mesos — anunci obres de la nostra escena — amb un somriure de *perdona vides*. Es seriós aquest balanç que es porta minuciosament en les crítiques, és digne aquest servilisme que ens col·loca en plena minoria d'edat? És possible objectivar el Teatre Nacional Català en un actor que a vegades ni tindrà cap noció, ni en estat latent, de ciutadania? Pot continuar aquesta entrega, aquesta dejació del teatre, a favor d'un actor o d'una companyia o de tots els actors o actrius? Naturalment que no és possible i que si esdevé aquest fet lamentable, es deu a una falsa consciència patriòtica. Si fos veritat, el nacionalisme al que en molt bona hora s'adscriuen molts, la cançó enfadosa, no es repetiria com un tòpic, al costat d'una *crisi*, que no es pot, ni cal blasmar tant, i acabaria el joc d'infants que causa un riure trist. Però nosaltres ens atrevim a demanar un xic més de noblesa, encara que sigui precis dissimular, si no es sent aquella dignitat característica del nacionalisme. Certes actituds d'un fervor exagerat són un desmèrit, sobretot quan concedeixen uns honors i una importància que no tenen ni mai podran tenir totes les companyies de Barcelona i menys els famosos actors i actrius als quals ja els deu fer una mica de gràcia la devota, afanyosa i servil sol·licitut amanida generalment de plans i d'invocacions patriòtiques. — C.

Cròniques pedagògiques

La revista "Quaderns d'Estudi"

SEGONS prospecte que's repartí setmanes enrera, dèu aparèixer, un d'aquests dies, el primer número de «*Quaderns d'Estudi*, revista especialment dedicada a mestres i professors, publicació mensual del Consell d'Investigació Pedagògica de la Diputació de Barcelona sota els auspicis de la Mancomunitat de Catalunya».

Les principals revistes de caràcter pedagògic que actualment se publicaven a Catalunya, són aquestes: *La Educación Hispano-Americana*, de Sarrià, dirigida pel Pare Ruiz Amado, de la Companyia de Jesús; el *Boletín del Liceo Escolar*, de Lleida; *El Monitor de Primera Enseñanza* i *El Clamor del Magisterio*, que surten de les llibreríes Ruiz i Camí, de Barcelona, i *El Avisador del Magisterio*, *El Magisterio Tarraconense* i *El Magisterio Gerundense*, respectivament òrguens de les associacions de mestres oficials de les províncies de Lleida, Tarragona i Girona. Totes aquestes set publicacions, com se veu, tenen títol castellà, si bé en la majoria d'elles hi sovintegen escrits en llengua catalana.

D'ensà de la *Revista d'Educació*, que fundava En Joan Bardina l'any 1909 i que moria en el primer o segon número, no recordem ningú qui hagués dut a terme aquest bell somni d'oferir a les lletres catalanes una revista consagrada als problemes educatius. De tant en quan eixia una veu en aital sentit; algún mestre enamorat de les nostres coses feia un crit convidant a l'esforç que suposava editar la revista pedagògica catalana; se repeïa que així com els mestres catalans llegeixen, per llurs relacions amb Espanya, les publicacions vingudes de Madrid, també devíen, per llurs deures amb Catalunya, fundar, redactar, sostenir i repartir una revista en el nostre idioma. Però aquests clams isolats no cristal·litzaren en cap forma, i al Consell d'Investigació Pedagògica, fent sortir *Quaderns d'Estudi*, li quedarà l'honor de realitzar un propòsit de transcendència en la nostra marxa nacionalista.

Fóra anticipat escriure un elogi cabal sobre la nova revista, quan ni ens és coneguda ni està salvada de la possibilitat de tenir greus deficiències. Prou ens vagarà rebre i llegir *Quaderns d'Estudi* i dir-ne el nostre judici, si ve a tom. Més ja des d'ara se pot alabar el projecte de donar a llum la revista, majorment amb l'anunci de que la rebràn gratis tots els mestres oficials de Catalunya. Cadascú, sense necessitat de que li expliquin, pot entreveure l'eficàcia d'una publicació que serà posada a les mans de tot el Magisteri. Alhora s'endevina un doble fruit docent i patriòtic. S'fa el que es vulgui el nombre de mestres que per llur esperit anticatalà, o per excès de treball, o per manca d'entusiasme no aprofitin gaire els *Quaderns d'Estudi*, aquests tindran un estol nombrosíssim de lectors intel·ligents i assedegats de millor saber per a perfeccionar la llur obra dins les Escoles d'infants.

Aquella tàctica, al nostre entendre errada, de no voler intervenir en la primera ensenyança, tàctica que s'atribuïa als homes que en la nostra Diputació porten el govern cultural, fou ja rectificada o desmentida a l'organitzar-se les Escoles d'Istiu, que preferentment per als mestres foren; però sobre tot els *Quaderns d'Estudi*, duts fins als llogarets més arreconats de la nostra terra, seràn prova clara d'una orientació pedagògica ben terminant i fecunda. Sens perjudici que es persegueixi la formació de nous planters de mestres, no es pot desconèixer la influència dels existents,

aprop dels quals convé una actuació continuada i benfactora que no deuen descuidar els prohoms del catalanisme, sia el que es vulgui llur partit. Aquesta vegada, doncs, en el moment inicial dels *Quaderns d'Estudi*, ens sembla que de tots cantons serà aplaudit el Consell d'Investigació Pedagògica, que a l'editar l'esmentada revista compta amb l'ajuda de la Mancomunitat.

LLORENÇ JOLI I OLIÓ.

Les radiacions i els nens

L'horitzó del camp pedagògic cada dia s'eixampla més i més. Problemes educatius dels quals pocs anys enrera no se'n tenia esment, avui es presenten en aital forma que es fa precis estudiar-los per a tractar de resoldre'ls. Orientacions psicològiques no sospitades sisquera pels més estudiosos tractadistes i mestres, preocupen actualment a tots quants segueixen curosament les qüestions relacionades amb l'ensenyança, en especial primària, considerada per nosaltres com la millor base per a assolir una fecunda civilització.

Dues notes, i encara ben resumides, anem a donar als nostres llegidors; elles serviràn per a aclarir en part ço que acabem de dir, i a l'ensem per a demostrar que els savis de les nacions capdavanteres del món intenten conseguir que el complex problema de l'educació de la infància se plantegi i resolgui el més científicament possible.

Un especialista de Boston (la ciutat nordamericana que disfruta d'universal renom per la bondat dels seus mètodes d'ensenyança) ha fet desterrar de les escoles primàries de la seva ciutat la manera rutinària com es venia determinant el nivell intel·lectual dels alumnes, que generalment es feia atenent-se sols a l'edat de l'escolar; la data del naixement estampada en la certificació del Registre civil era la mida infalible per a la tria i classificació dels alumnes. Aquest antic i fals procediment, a pesar de sostenir-se per la legislació de varis països, entre ells Espanya, està en completa oposició amb l'estat actual de la Ciència.

El nou sistema adoptat es fonamenta en el grau d'ossificació de l'esquelet, i aquesta investigació es fa sobre el puny per mitjà dels raigs X. L'Anatomia ens diu que la munyeca es compón de vuit òssos, i la Fisiologia ens ensenya que aquests òssos són els darrers en ossificar-se, seguint un ordre constant d'ossificació en els casos de desenvolupament normal. Així l'òs *escafoïdes* no termena la seva evolució sinó després d'un any del naixement; l'*uneiforme*, en el segon any; el *piramidal*, en el tercer any, etc. L'examen radiològic de la munyeca ens indica, doncs, el grau de desenvolupament físic del noi i, en conseqüència, la seva capacitat intel·lectual.

Una altra novetat sobre radiacions, més al revés del que hem ressenyat, és la que dona a conèixer el doctor anglès Hooker. Aquest senyor assegura que el còs humà emet radiacions lluminoses, que presenten coloracions diferents segons les persones. Ha fet, fins al present, amb un senzill i curiós aparell d'invenció seva, més de trescentes experiències i del seu treball n'ha deduït dades ben remarcables que podrien produir, cas de confirmar-se degudament, bens incalculables per l'educació i perfecció de la humanitat.

Vegin-se alguns dels resultats: L'home violent i apassionat emet raigs de color

vermell pujat; l'home naturalment bò, raigs rosa; l'home ambiciós, raigs taronja; el pensador, raigs blau fosc; l'amant de l'art i de gustos refinats, raigs grocs; una persona d'ànim deprimit, raigs grisos; el que porta una vida degradada, raigs bruns; un ésser plè de devoció, raigs blau clar; l'apassionat del progrés, raigs verd clar; els malalts (física o moralment), raigs verd fosc, etc. L'autor no confia pas que l'opinió aculleixi favorablement les seves afirmacions; més ell no dubta que més o menys tard esdevindran fets acceptats.

Nosalires ens hem concretat a fer conèixer dugues innovacions que entren de plè a plè en el camp de la pedagogia; hem prè les dades de dugues revistes ben respectables, el *Monitor de la Educacion Común de Buenos Aires* i els *Annales des Sciences Psychiques* de París; el que hi hagi de bò i d'aprofitable és cosa que el temps, la pràctica i la ciència curaran de posar en clar.

J. MONTÚA i IMBERT.

Tarragona

Aspectes. III

EL BARRI ARISTOCRÀTIC

LES capitals que, com Tarragona, són secundaries, no poden aspirar a tenir barriades on per la posició social, pels mitjans de viure dels llurs habitants o pel lloc on siguin enclavades, presentin un reixell determinat, que els dongui un caràcter definit, i completament distanciat de les demés. Perquè aquest fenòmen es produeixi és necessària la cooperació de l'ambient o d'altres causes que l'ajudin a donar el tò característic.

Tarragona no pot vantar-se de tenir un barri essencialment comercial o industrial, obrer o aristocràtic. Amb fesomía completa sols té el barri marítim, i, aquest, completament igual a tots els barris marítics de la costa catalana.

Avui volem parlar del carrer Reial en son aspecte aristocràtic, perquè sota aquest aspecte és quan ens fa sentir, sobretot a qui escriu aquestes ratlles, un dolç i vivíssim interès.

Qualsevol matí d'entre setmana, i àdhuc les tardes i tot dels dies feiners, el carrer Reial, com a barri del comerç, és inconfundible; el trànsit continuat de carros, l'agitació de tota la gent de negocis, el trasbals de la vida intensa per excel·lència que exigeix la febre de l'intercanvi, donen a aquest carrer la patent de barri comercial; però heu's aquí que ve la tarda del dia de festa, i tancades les portes dels grans magatzems i despatxos, mor el rodolament de carros; i lluny d'allí tot aquest exèrcit de gent de ploma i gent de negocis que porta el comerç en sí, el carrer Reial, resta tranquil i silenciós, quiet i somnolent... i devé un perfecte carrer aristocràtic...

Les cases, totes, que són baixes — d'un o dos pisos tot el més — deixen passar el sol que va a morir damunt l'espès brancatge de les acàcies...

Dessota, l'ombra una mica febia, una mica sensual posa una taca obscura i brillant damunt el sòl de pedra, mullat.

Les aceres, perfectament urbanitzades, enquadren d'una faïçó escaienta el pis abombat d'aquest carrer pulcrament recte i llarg com una *via de City*.

Un silenci delitós i la calma completa que s'observa, ens donen la sensació que estem en un gran carrer sense vida... sense moviment... sense escàndol... en un carrer que dorm una mig-diada amable, després d'un esplèndid dinar, i és que els seus moradors són gent rica, gent de posició... gent que viu la vida tranquil·lament, sossegadament, sense estridències ni gestes desesperats, tal com cal en persones de posició...

Jo entro a aquest carrer, les tardes dels dies de festa, quan l'ànima és propícia a l'enterniment i l'esperit cerca un ambient que l'acompanyi amb tot el fervor del creient, amb tot el recolliment d'un místic...

Una entrada gran i luxosa amb el passadís corresponent de catifa que porta a les escales de marbre blanc amb barana treballada, i tocant l'acera un magnífic *Renauld* amb carroceria coberta, espera... El *chauffeur* de continent britànic, amb el cap descobert sosté la porta oberta. Una nena de pocs anys, vestida de curt amb elegantíssim trajo blanc de satí ornamentat de *brussel·les*, resta dreta al brancal de la porta ensenyant unes cames interminables i sostenint lligats amb corretja de baqueta una esplèndida parella de goços *sussex-spaniel* de pura raça... L'aire està embaumat d'essència d'*Ess Bouquet*.

Ni una persona transita pel carrer... D'allà lluny arriben difuses i esmortuïdes unes notes lentes i insinuants de piano que segurament tocarà les mans fines, blanques i perfumades d'una dona jove, interpretant el *Très joli*, de Waud-effel.

De tant en tant guaiten darrera dels vidres d'un balcó uns ulls... són tristos, diríem que han plorat, són els ulls bellíssims d'una noia pàlida que llegirà segurament amb devoció el *Werter*, de Goethe... són els ulls tristos d'una noia pàlida que llegeix una lletra perfumada i suspira... llargament...

Quanta culpa en tindrà aquest ambient de quietut i de somni d'aquest carrer, de les llàgrimes de sentiment i d'emoció que brollen silenciosament, tristament, d'aquests ulls de verge...

Mentretant, canten els ocells amb frisança entremig del fullatge espès de les acacies mudes, quietes i uniformades, dormint sota el bes del sol que les escalfa...

Resa una lletania lenta un surtidor que geu al mig d'una gran plaça, desgranant les divines perles de l'aigua que cau damunt d'una gran taça fins a sobreixir per totes les vores...

Sobre l'encantada superfície argentada hi voleia un ocell que sovint fa capbussos...

Un fonògraf canta a les altures el *duo* d'amor de «*Sansone e Dalila*»...

La bandera d'una República sud-americana voleia en un balcó del consolat... diríem que plora d'enyorança...

I passen lentament les hores de mitja tarda.

JOSEP GILABERT i PLINSODA.

Teatres

Les portes que no s'obren

HEU sentit, amics, l'engunia meva quan les portes de cada teatre barceloní deixaven pas lliure a la gent que frisa per esplaiar-s'hi? Allavors hem patit juntament la gran vergonya que és de cada ú i de tots plegats: Barcelona, altra vegada sense Teatre Català, sense un temple on manifestar plàsticament la branca literària més poderosa d'educació i bellesa, deprimint l'esperit creador dels homes sel·lectes que des del marc escènic guiarien les multituds si les poguessin tenir escoltant devotament.

No fa pas gaire que tothom es sorprengué d'una iniciativa soptada de l'Associació Catalana d'Art Dramàtic, que tot plegat somogué els segells de les entitats catalanesques, demanant que l'Ajuntament de Barcelona municipalitzés a corre-cuita el Teatre Principal, encara que fos enquibint-hi el Teatre Català com una de les dramàtiques a honorar al costat de les estrangeres—de la castellana i les estrangeres, deia la proposició de l'A. C. d'A. D.—Rés de Palau de la Dramàtica Catalana, que podria esverar als que porten el tàlem de l'Estat i encara no som prou grans per a tenir institucions netament nacionals. I ja veieu, ni així va passar la combinació; gràcies a Deu, dic jo, perquè la cosa no hauria devingut profitosa per l'art català i hauríem lograt un escaldufot de la serie que han fet créixer aquest papu de la crisi del Teatre Català, entreteniment de còmics dolents i ensopidor d'empresaris curts de vista.

No us sàpiga greu, els que movilitzareu una comunicació més, que l'Ajuntament *nostre* hagi trobat entrebancs per aquesta empresa que hauria sigut encarçada i burocràtica, sense lluíment per aquest Teatre Català que vosaltres manifestàreu estimar, com si la consciència us digués que no podien fer altrement, davant del poble que sab la vostra fil·liació nacionalista. Només heu de procurar que, a l'avenir, quan sigui l'hora d'ajudar en esperit i personalment una organització seriosa de les que imprescindiblement sorgiran per dignitat dels homes catalanistes, no es demostrí que els segells de les associacions patriòtiques eren una cosa buida, més filla de l'entusiasme dels sel·lectes de cada nucli, que concretant l'aspiració de tots els agermanats en l'Ideal, els quals, si bon desig n'haguessin tingut, no haurien mancat ni Teatre, ni autors, ni comedians que parlessin com nosaltres.

Diu que el nou arrendatari del Teatre Principal ha fet promesa d'unes sessions catalanes, les quals no poden representar gran cosa fins que sapiguem qui mou els fils del seu Guinyol, que de franc ningú dona rés i de taules enfora encara menys. Tampoc s'ha de pendre amb gaire entusiasme aquesta verola d'escoles dramàtiques catalanes, que si fossin una ventada que'ns portés un planter formós, tampoc representarien la salvació del Teatre Català perquè no s'ha perdut pas mai per comedians. Precisament aquesta fuga d'escoles, després que la Diputació de Barcelona bastí la que dirigeix l'Adrià Gual sota un deficient patronatge, continua la nostra tradició funesta d'anar fent petits cercles en lloc d'enrobustir el que té probabilitats d'ufana.

I aquells discursos que En Jaume Borràs anava pronunciant en cada una de les sis funcions recentment celebrades al Teatre Espanyol, és que no volen dir rés, preguntareu? És que volen dir alguna cosa les promeses dels farandolers que van

pel món fent el «Pelegrí» de «Les Garces» però entre dia s'acosten al sòl que més escalfa? Qui pogués penetrar cor-endins dels homes, si que ho sabria si fan comedia, encara que els tramoistes hagin despenjat les decoracions enlluernadores; ara cal dubtar només i viure previnguts sense gaire garantia de les paraules dels que s'hi guanyen la vida fingint tots els papers de l'auca. Pensava jo l'altre dia, quin valor podien tenir unes paraules encisadores del ja citat actor, quan feia ben poc temps que, sense escuses que poguessin atenuar les decisions propies, feia voleiar el seu nom a les Amèriques llatines en castellà del que ara es parla quan es parla malament. Una figura notable dels nostres elements de teatre, podria ésser per sí sol la garantia d'una empresa si ell es posés al cap de dirigir-la iniciant-la, en una foguerada d'aquest amor i generositat proclamada de vegades!

He sentit, darrerament, unes veus atabalades, però entusiastes, assegurant que aquesta vergonya de no tenir un teatre que eixoplugué els autors catalans s'acabaria ben aviat; i parlaven de mils pessetes, de gent que només s'ha de fer que senyalar-los un lloc, uns intel·lectuals i altres humils propagandistes, tots laborant pel desvetllament de la nostra dramàtica, o millor dit, per a interessar-hi altra vegada al nostre poble, que, jo dic, que no li costaria gaire. Tot això que seria interí, només que per tapar la manca d'enguany com millor fós possible, escoltant bé l'origen de les veus, sembla que no seria estrany veure-ho realitzat. Però, jo confio més en les orientacions promeses per aquestes conferències al Foment del Teatre Català, perquè espero que els amics Francesc Curet i J. Ferràn Torras confortaran el nostre esperit cap a l'idea de la casa pairal del Teatre Català, sense enfilarse branques amunt amb projectes fantàstics, renyits amb la realitat de la vida, que'ns fa tocar vulgues o no de peus a terra, mirant l'espai sense enfilar-nos-hi.

ANDREU MAURI.

El valor de l'Impressionisme

PER FELIÚ ELÍAS

Acabament

DONCS bé, el veritable coneixedor de l'Impressionisme, malgrat la seva superior coneixença dels clàssics, experimenta una fatiga més ràpida i la necessitat d'un apartament més prolongat pels clàssics que per les obres mestres de l'Impressionisme i d'alguns mestres del post-Impressionisme. Quan s'ha arribat a comprendre l'Impressionisme se'l troba més complet que qualsevol altra escola. Els desnús de «La Bacanal», les Venus, «L'amor profà» i tantes altres obres del Ticià, tan grans i tot com són, resten convencionals, velades, tímides i barbres davant l'eloqüència exuberant dels divins desnús d'En Renoir. Lo mateix se podria dir de Goya, de Rembrandt, respecte d'altres paral·lels amb aqueixos pintors moderns.

Els paisatges d'En Claudi Gellée, els dels holandesos, els d'En Corot, els de l'escola de Barbizon, etc., són aiximateix insuficients davant l'obra d'En Claudi Monet, que sembla un col·laborador de l'Etern.

La pintura de gènere dels neerlandesos i dels mateixos francesos no es porta

una diferencia tan gran amb En Renoir i amb En Degas, emperò el penetrant optimisme i el colorisme dels impressionistes no es troba pas en els antics.

En Velàzquez no té parió en l'Impressionisme, no perquè és massa gran si no perquè la seva personalitat és única: es pot afirmar no obstant que el geni d'aqueix castellà dintre l'Impressionisme seria més gran i el més gran dels impressionistes. Ara, amb tota la seva grandesa, no els pot pas subordinar.

Aqueixes no són pas apreciacions gratuïtes: tenen l'assentiment de moltíssimes persones de màxima receptivitat espiritual i l'assentiment indirecte dels escassos impugnadors que són casi tots sense solvència estètica i molts sense solvència intel·lectual. Lo que s'ha escrit contra l'impressionisme revela un tal desconeixement de la matèria que fins sorprèn. Aqueix desconeixement se troba àdhuc entre alguns dels turiferaris. Els errors comesos en aqueixos judicis provenen d'haver volgut explicar massa lògicament un fenomen que no cau dintre l'esfera de la dialèctica, fenomen idèntic al de la visió mística. Aquests impugnadors han sofert d'aqueixa psicosis moderna anomenada «deliri de definició»: ja'ls retrobarem al resumir les descobertes tècniques de l'Impressionisme.

* * *

La revolució tècnica de l'Impressionisme que, com hem vist, no és pas tot l'impressionisme, n'acrea la seva importància: cap més tendència havia lograt aquesta conjunció d'una visió més ampla que les anteriors amb l'expressió tècnica també més perfecta i eloqüenta.

La tècnica d'En Manet i dels seus companys és una providencial descoberta o bé una recompensa dels déus als esforços de l'home. Convençuts els impressionistes que la Bellesa resideix en qualsevol part de l'univers per insignificant que aquesta siga—com ens ensenya el catecisme—que les categories humanes no poden ponderar-la, que el subjectivisme pot entelar-la o bé ocultar-la, tingueren necessitat d'una tècnica que pogués expressar totes les noves subtilíssimes condicions picturals que aqueix credo plantejava, tècnica que la pintura anterior no posseïa ni s'havia neguitejat per a trobar perquè sintèticament defugís aqueixes que semblaven difícils situacions. L'aire lliure, la qualitat de les coses, els motius tinguts tradicionalment per vulgars i repulsius; l'assimetria, els reflexes modificant formal i colorísticament les formes o interpenetrant-les, el problema del tò-local, els de la diafanitat i transparència de certs moments picturals, etc., són solucions de problemes cabdals que cada un per si sol ja faria la celebritat d'una escola i que sigueren tots reïxits pels impressionistes.

De quina manera els resolgué la nova pintura?

Ja hem vist com l'ascendència realista de l'Impressionisme l'encamina a la dissolució de l'antagonisme estètic de les suposades jerarquies en la selecció dels motius pictòrics. El problema de la monotonia que la clàssica composició simètrica i el jerarquisme dels personatges plantejava de temps immemorial, fou solucionat per la força de la mateixa idea realista que imposà com a personatge principal d'una composició aquell qui era més notori objectivament i no el que feia de protagonista, o el més ric o el més poderós en l'argument de la composició. Els impressionistes deien que el personatge principal de les llurs teles era la llum. També ajudà a la composició assimètrica la influència de les estampes japoneses que començaren a fer-se conèixer a París. En elles l'assimetria de les composicions no sols no n'altera

la bellesa sinó que molt sovint la realça. Això cridà l'atenció dels impressionistes i l'assimetria sigué per ells acceptada com un valor al menys igual al de la simetria. Els qui aplicaren l'assimetria amb major valentia i bon gust foren En Degas i el seu deixeble En Toulouse-Lautrec.

El problema del tò local és el que ha extraviat a tots els pintors antics, sense exclusió dels més coloristes, els venecians i holandesos. Els clàssics vegeren les coses colorides segons experiència i per aqueix motiu hagueren de desesperar-se davant de certs celatges, davant del foc de les robes satinades i davant de mil altres exaltacions i delicadeses del color. Per a ells una roba vermella, era únicament vermella; el tò local vermell degenerava fins al blanc pels brillants i fins al negre pels foscos. L'Impressionisme no transigí amb aquesta convenció: un safí blau davant d'un cel blau era una meravella que no es devia pas deixar d'expressar i menys es devia expressar de la manera grollera que l'escola practicava des dels orígens de la pintura. L'Impressionisme comprovà que en la roba blava i en el cel blau, per exemple, hi havien tots els colors del prisma i que sols sabent-los dossificar es podia expressar aquella meravella. D'aleshores ençà la pintura és més pintura que mai.

Els demés problemes tècnics foren resolts per medi d'aqueixa magnífica descoberta que és la divisió o dissociació del color i per l'adopció dels tons clars, amb exclusió dels tons neutres massa grisos, terres, bitums, bistre, sepia, etc., i, sobretot, el negre. La divisió del color és una teoria sustentada, casualment alhora, per la química i en Delacroix, i pels impressionistes més tard. Els llibres d'En Chevreul, d'En Charles Blanc, de l'Humbert de Superville, d'En O. N. Rood i d'En Helmholtz, coincidiren amb la teoria delacroixiana sobre la divisió del color. Els tons compostos obtinguts per medi de la barreja en la paleta donen sempre un tò brut, opac i quasi sempre menys intens de lo que es desitja i que, lògicament, haurien de donar; en canvi, col·locant les pinzellades dels colors purs damunt la tela, una al costat de l'altra, donen a curta distancia la barreja òptica amb tota la frescor, transparència i lluminositat que es persegueix.

En Delacroix experimentà això abans que'ls impressionistes en una tela de l'inglès Constable quan a l'acostar-s'hi per a veure en que consistia la extraordinària brillantor d'un verd, comprovà la juxtaposició de diversos tons verds. A base d'aqueixa observació especulà sobre la divisió d'altres colors i trobà que l'exemple es podia fer extensiu a tot el prisma; descobrí també que matemàticament podien formular-se certes regles pel colorit, per exemple: les reaccions dels colors sobrevingudes pel veïnatge d'altres colors. «Dels tres colors primitius, digué, s'en formen els tres binaris. Si s'afegeix el tò binari al color primitiu que li és oposat, el tò s'aniquila, però dona el gris necessari per a la mitja-tinta que el negre no pot mai donar. Aqueixos mateixos tons juxtaposats sobre la tela en lloc de barrejar-los sobre la paleta donen el mateix gris però més brillant. Les ombres són colorides; els colors primaris coloren llurs ombres amb la resultant dels binaris oposats; un roig té verds en les ombres, un blau hi té ataronjats». Aqueixes descobertes són sols tímida i parcialment aplicades en les pintures d'aqueix gran pintor. Les que són així executades amb pinzellada dividida i amb tons enters són les millors i les més sòlides de dibuix en l'obra del mestre, lo qual no s'adiu pas gaire amb l'imputació que es fa a l'Impressionisme de que és un procediment que no permet cenyir el dibuix.

Instruïts per aqueixes teories i els llurs resultats, per l'exemple d'En Watteau, que també practicà una mena de divisionisme, per les teories d'En Chassériau—el

deixeble a mitjes d'En Delacroix i de l'Ingres—pel lleu divisionisme d'En Jongkind, pel particular del marsellès Monticelli, els impressionistes es llançaren resoltament a l'aplicació íntegra d'aqueixes teoríes, orquestració de colors idèntica a la wagneriana que pocs anys després havia de florir.

Les mirífiques teles de l'anglès Josep Mallon Turner influïren en l'aclariment i purificació dels colors de la paleta impressionista. Així, doncs, tenim que la nova tendència francesa siguié influenciada per l'Anglaterra, així com el seu esperit siguié influenciat per l'Espanya, l'Holanda i molt particularment per la pròpia tradició pictòrica francesa que s'entrelliga amb la literària i filosòfica: lo que els filòsofs de la revolució sigueren per En David; lo que En Jean Jacques Rousseau pel primer paisisme i pel Romanticisme pictòric; lo que Hugo i Balzac pel Realisme d'En Coubet, això mateix siguié En Flaubert i els seus deixebles per l'Impressionisme, sense que aqueixa influència vulga dir inferioritat respecte d'ella, ni molt menys.

Aquests efectes de vaporositat i eteritat de certs fenòmens atmosfèrics que els paisatgistes impressionistes han vertit al llenguatge de la pintura: la interpenetració de les formes segons si són influïdes per aquests fenòmens de l'atmosfera o pel veïnatge d'altres objectes i els efectes de refracció i reflexió que tan bellament han sigut tractats per aqueixa escola són accidents que han sorprès a molts esperits raçagats que no s'havien fixat prou bé en la naturalesa o que ja la trobaven prou bé a la llur manera. Hi ha gent que encara no transigeix amb els blaus o els violetes o amb els tons enters que percibeixen a l'examinar les teles d'aprop, tan d'aprop que més que mirar-les sembla que les olorin. L'espessa realitat que els circunda no els té aquests colors; per a ells la carn és tota de color de carn, i la terra de color de terra, i les boires de cap al tard de color de boires de cap al tard; ningú els donarà entenent dels blaus verds i violetes que puguin haver-hi en les més tendres carnacions; això els apar carn cadavèrica en descomposició, i la vaporositat natural del paisatge, dispersió de formes. Aqueixa dispersió de formes—que, per cert, no és obra dels pintors, sinó de la mateixa naturalesa—la imputen precipitadament a tota la pintura impressionista, sense remarcar que aqueixa dispersió de la pinzellada no és de totes les teles: la majoria de les obres d'En Renoir, moltíssimes d'En Monet, que és un dibuixant incomparable; totes les d'En Degas, veritablement ingresques per lo cenyit i expressiu del dibuix, tenen totes la línia savia i segura dels grans creadors de formes. Els paisatges, naturalment més vaporosos, són emperò, dintre de l'obra d'aquests pintors, solidíssims de dibuix, lo mateix els d'En Sisley que els d'En Corot. Aqueixes puerils acusacions no han nascut a casa nostra, però lo que és pitjor, tan bon punt escrites, han sigut immediatament traduïdes al barceloní.

Potser per son estil i per sa paleta particular s'ha volgut excloure a En Degas de l'agrupament impressionista; aqueixa exclusió és reveladora de la desorientació que regna fins entre els defensors de l'Impressionisme, perquè precisament aquest pintor és un dels més característics i persuassius testimonis de l'estètica impressionista, més que En Sisley o en Pissarro, que mai ningú ha pensat a posar al marge o al defora de l'Impressionisme.

Altra de les acusacions que es fan a l'Impressionisme és la de recercar massa exclusivament la brillantesa del color, a pretext que el color és—àdhuc aplicat sense exclusivitat—una immoralitat. Potser mai s'havia sostingut tan enorme absurditat com aquests de que la pintura no deu ésser colorida, de que la sensualitat cromàtica sigui una immoralitat; caldria, en conseqüència, estendre l'anatema a la sensualitat sonora de l'art musical modern i àdhuc al d'En Joan Sebastià Bach, no tan sonor,

però sonor, sensualment sonor al cap d'avall; caldrà abominar de totes les Belles Arts perquè totes són sensuais en llur fonament. Una vegada el món ben moralitzat és de creure que devindria un paradís que les formigues — tan morals — ens envejaríen... També hi ha hagut qui ha acusat a l'Impressionisme de superficial perquè — o poder de la lògica! — ja que pinta essencialment la llum aquesta pintura és sols a la superfície de les coses...

*
**

Durant aquesta llarga evolució del Realisme francès en pintura lo restant del món no inquiria res, no imaginava res estèticament que no fossin les més o menys extravagantes elucubracions germàniques, angleses o italianes. En el terreny de la pràctica l'inèrcia era absoluta. El món se limitava a imitar cega i maquinalment les darreres tendències de París. La pintura italiana, russa, alemanya i la de tot arreu, era una adaptació servil de lo més extern de la pintura francesa, sense que cap de les tentatives franceses servís de punt d'arrancada per a una especulació apart de la via francesa. Goya, Turner, Tiepolo, ja ho hem dit, no significaren res en aquest sentit; cada un d'aquests artistes no representa res més que si mateix. El prerrafaelisme anglès sigué una temptativa d'orientació desorientada, sense cap ni centener, sense l'originalitat que avalora a En Jaume Lluis David.

*
**

En els llibres i articles dels escriptors francesos s'hi topa a cada moment amb un orgull nacional que a nosaltres ens apar fatuïtat i xovinisme. En la freqüentació dels francesos, aqueix amor propi nacional que ens mortifica hi traspua continuament. Als primers dies de viure entre ells, sovint m'en sentia ferit i, per a venjar-me'n, no perdía ocasió de fer-los somriure amb el senyalament de algún vici o negligència nacional: *la grande tradition française!* Aviat tinguí de desavesar-me d'aqueixa opinió: vaig anar reconeixent que a França hi havia efectivament una tradició i que aqueixa tradició no era en lloc més, i també que era molt gran, una tradició que feu l'Europa, de la que tots hem pouat lo que sabem, sense haver lograt, ni remotament, sobrepassar-la.

Jo crec que aqueixa confessió no rebaixa gens el nostre valor nacional, ans crec que, sense aqueix reconeixement previ, no és pas possible sobrepassar-la; combatre aquesta tradició francesa que encara avui continúa, és una absurditat que no té nom i que s'ha d'oblidar. Per això, per a contribuir al seu enaltiment, he escullit aquest tema: «El valor de l'Impressionisme». Enaltint racionalment l'Impressionismeestic segur de fer un bé a la nostra pintura i de desfer molts malentesos escabrosos pel nostre avançament i afinament.

Noticiari

AVÍS DE REDACCIÓ

El nostre col·laborador En J. B. S. té una lletra a la Llista de correus:

MISSIONS PEDAGÓGIQUES

Els mestres de la comarca de Berga organitzen una serie de missions que's celebraran en diverses poblacions de l'encontrada, encaminades a encarnar en el poble l'amor i la devoció per l'ensenyança.

La primera d'aquestes missions es celebrarà avui a Montclar de Berga, i en l'acte hi pendran part tractant diferents temes:

Na Teresa Coca i Olivé, Mestra nacional de Cardona; Na Adela Rosés i Oller, Mestra nacional de Casserras; En Josep Borrás i Montardit, Mestre nacional d'Avià; En Joan Bosch i Cusí, Director de les Escoles nacionals graduades de Berga; N'Antón Busquets i Punset, Mestre nacional de Sant Mateu de Bages; N'Eusebi Cima i Viñas, Mestre nacional de Garrigà; N'Arseni Raventós i Romeu, Mestre nacional de Casserras.

En nom de la Comissió Organitzadora ha endreçat una crida a les gents de la comarca el nostre distingit amic En Martí Tauler i Pruneda, mestre de Montclar de Berga.

SALVADOR SANPERE MIQUEL

Aquest il·lustre historiador i arqueòleg morí a la nostra ciutat el dia 26 de setembre darrer. Els seus mèrits són sobrerament regoneguts per a que deguem nosaltres fer-ne l'apologia.

La seva labor prodigiosa i fecunda resta escampada en innumbrables articles publicats per la nostra premsa i en nombrosos follets i conferencies donades en diverses entitats i molt especialment en el nostre Ateneu Barcelonès.

Entre les principals de les seves obres podem anomenar «La fi de la Nació Catalana», «Les dames d'Aragó», «La pintura mig-egal Catalana», «Els quatrecentistes catalans», «L'emancipació de l'home», «Historia del luxe», «De l'introducció i establiment de l'impremta en les Corones d'Aragó i de Castella i dels impressors dels incunables catalans», «Orígens i fonts de la Nació Catalana», «Un estudi de toponomàstica catalana», «Els costums catalans en temps de Joan I», «Barcelona, son passat, son present i son pervenir», «Marià Fortuny», etc.

Aquesta obra seva, testimoni immortal de la seva activitat, servarà el seu nom i la seva memoria, la qual la nostra devoció acompanyarà tothora.

EN JOSEP BRANYAS

A bordo del vaixell «Catalina», en ruta per a Catalunya, morí darrerament aquest català inquiet i infadigable.

El seu esperit empenedor i les seves excel·lents dots de periodista, li conqueriren un nom a la direcció del periòdic «Mercurio» de Nova Orleans, al qual conseguí ell donar una vida esplèndida i consistenta.

Les seves totals simpaties per la causa del Nacionalisme català, feien que en el Nord d'Amèrica i en les planes de la seva revista, hi hagués sempre un ressò devot per a totes les manifestacions de l'espiritualitat catalana.

D. E. P. el malaguanyat compatriota.

RENAIXEMENT REVISTA DE LA JOVENTUT NACIONALISTA DE CATALUNYA

Redacció i Administració: Carrer de la Canuda, núm. 14, principal

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

HORES D'OFICINA:

2 ptes. trimestre. - Estranger: 12 ptes. any. 11 a 1 matí, 5 a 8 tarda, i 9 a 11 nit.

Número solt: 15 cèntims

Impremta CATALONIA. — Passatge Pont de la Parra, 6. — Telèfon 1748.